

**UCHWAŁA NR XXX/594/2013
RADY MIEJSKIEJ W NAKLE NAD NOTECIĄ**

z dnia 28 marca 2013 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Aktywności Lokalnej na 2013 rok”

Na podstawie art.110 ust.10 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182) uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjąć „Program Aktywności Lokalnej na 2013 rok”, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Nakło nad Notecią.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Andrzej Jedynak

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XXX/594/2013
Rady Miejskiej w Nakle nad Notecią
z dnia 28 marca 2013 r.

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
NA 2013 ROK
„POTULICE - CZAS NA ZMIANY”
Nakło nad Notecią 2013**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

I. WSTĘP

Program Aktywności Lokalnej (PAL) wskazuje na problemy związane z funkcjonowaniem społeczności lokalnej i grup społecznych oraz wyznacza kierunki działań, mających na celu poprawę sytuacji w tym zakresie i określa mechanizmy wzmacniające efektywność zmian.

Program Aktywności Lokalnej skierowany jest do osób w ramach konkretnego środowiska lub członków danej społeczności. Oznacza to, że w ramach programu można prowadzić działania aktywizacyjne adresowane do ludzi mieszkających na terenie danej Gminy.

W realizacji Programów Aktywności Lokalnej stosuje się zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mającym doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Przyjęte w Programie Aktywności Lokalnej koncepcje są zgodne z założeniami zawartymi w ogólnopolskich i lokalnych dokumentach strategicznych tj.:

1. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015
2. Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski
3. Strategia Polityki Społecznej na lata 2007-2013
4. Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007-2013
5. Strategii Polityki Społecznej na lata 2007-2013
6. Narodowa Strategia Spójności 2007-2013
7. Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Nakło nad Notecią na lata 2006- 2016.
9. Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku.

W dokumentach tych zakłada się realizację działań służących rozwojowi społeczno – gospodarczemu kraju, a co za tym idzie – podniesienie poziomu jakości życia obywateli. Ważnym elementem w tym zakresie jest budowanie zintegrowanych społeczności, w których każda osoba czy rodzina będzie mogła realizować swoje plany czy aspiracje życiowe, a w trudnych sytuacjach uzyskiwać niezbędną pomoc i wsparcie ze strony wspólnoty oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji. Podkreśla się znaczenie Kapitału Ludzkiego, czyli zasobu wiedzy, umiejętności i potencjału jaki tkwi w każdym człowieku.

Kluczowym wyzwaniem jest przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, które oznacza brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych oraz rynku, które powinny być dostępne dla wszystkich.

Zjawisko to zagraża wielu osobom czy grupom w tym długotrwale bezrobotnym, matkom samotnie wychowującym dzieci, niepełnosprawnym, dzieciom i młodzieży ze środowisk zaniedbanych wychowawczo oraz wychowujących się poza rodziną, niezaradnym życiowo, mającym problemy w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, rodziny niepełne, wielodzietne. Należy jednak pamiętać, że nawet najlepiej zorganizowana pomoc nie rozwiąże w pełni istniejących problemów oraz nie zapobieganie wykluczeniu społecznemu. Konieczne jest bowiem zwiększenie aktywności osób wykluczonych i włączenie w proces naprawy.

Osoby i rodziny wykluczone społecznie są mało aktywne, odizolowane wykazują bierną postawę, mają niską motywację do podjęcia zmian. W celu przeciwdziałania zjawisku WS konieczne jest aktywizowanie tych osób, motywowanie ich do podejmowania aktywnych działań. Żaden człowiek nie żyje w odosobnieniu lecz funkcjonuje w równych relacjach i uwarunkowaniach, a jego sytuacja jest uzależniona od wielu podmiotów funkcjonujących w bliższym i dalszym otoczeniu. Pracując z osobą czy rodziną nie można ich oddzielić od środowiska, w którym żyją. W nim bowiem mogą tkwić korzenie problemu. Dobrze zorganizowana i aktywna społeczność lokalna to jeden z największych sojuszników w procesie rozwiązywania problemów.

Konieczne jest podejmowanie zintegrowanych działań, których celem jest uaktywnienie nie tylko pojedynczych osób, ale także grup i społeczności lokalnych, które należy ożywić i pobudzić w nich poczucie odpowiedzialności za siebie i innych zwłaszcza tych słabszych. Pomocny w tym zakresie jest Program Aktywności Lokalnej, który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnych, a także włączenie ich w życie społeczne, w tym powrót na rynek pracy. Program Aktywności Lokalnej dla gminy Nakło nad Notecią jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektów systemowych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII - „Promocja Integracji Społecznej”.

Priorytetowe działania przeciwdziałające wykluczeniu systemu, zgodnie z wymienionymi powyżej dokumentami, powinny być ukierunkowane na:

- ograniczenie obszarów skrajnego ubóstwa
- rozbudowanie świadczeń wspierających aktywność
- promocję działań prospołecznych
- wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej mieszkańców gminy, w szczególności klientów pomocy społecznej
- wspieranie lokalnych inicjatyw obywatelskich
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów
- ułatwienie dostępu do poradnictwa i informacji.

Program Aktywności Lokalnej prowadzi do budowy zintegrowanego społeczeństwa, a konsekwencji do zrealizowania przez rodzinę swoich planów i aspiracji życiowych. W trudnych sytuacjach rodzina będzie mogła uzyskać pomoc i wsparcie ze strony społeczności lokalnej oraz działających w jej ramach instytucji i organizacji.

Program Aktywności Lokalnej pozwala także na realizację zadania, które nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 (art.3 pkt. 2), który mówi: „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”.

Program ten jest także niezbędnym dokumentem do realizacji projektów z Poddziałania 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII - „Promocja Integracji Społecznej”.

Zakończenie udziału w Programie Aktywności Lokalnej powinno przyczynić się dla odbiorców tych działań do wzrostu ich kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych umożliwiających im powrót do życia społecznego, w tym aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy.

II. Diagnoza oparta na wskaźnikach uzasadniających wybór środowiska zagrożonego wykluczeniem społecznym i wymagającego wsparcia

Wykluczenie społeczne najprościej można określić **jako wyłączenie z życia społecznego**. Zjawisko to zagraża wielu osobom i grupom, zwłaszcza korzystającym z pomocy społecznej.

Wśród problemów prowadzących do wykluczenia społecznego mieszkańców gminy Nakło nad Notecią można wymienić przede wszystkim ubóstwo i bezrobocie.

Liczba rodzin (w tym osób) korzystających z pomocy społecznej w latach 2007-2010 roku wyniosła odpowiednio:

- 2007 rok - 1201 rodzin (3708 osób),
- 2008 rok – 1086 rodzin (3209 osób),
- 2009 rok - 1091 rodzin (3229 osób)
- 2010 rok- 1063 rodzi (3036 osób)
- 2011 rok – 1057 rodzin (2921 osób)
- 2012 rok - 1047 rodzin (2831osób)¹⁾.

Głównym powodem ubiegania się o pomoc społeczną jest bezrobocie

- 2007 rok – 714 osób (59,5% ogółu)
- 2008 rok - 588 osób (54,4% ogółu)
- 2009 rok - 625 osób (57,3% ogółu)
- 2010 rok – 713 osób (67,1% ogółu)
- 2011 rok - 723 osób (68,4% ogółu)
- 2012 rok – 709 osób (67,7% ogółu)²⁾.

W latach 2008 -2011 następuje tendencja wzrostowa osób bezrobotnych w stosunku do osób korzystających z pomocy społecznej. W ostatnim roku udział osób bezrobotnych zmniejszył nieznacznie, jednakże nadal jest na pierwszym miejscu, jeżeli chodzi o przyczynę ubiegania się o pomoc.

Upadek znacznej części zakładów spowodował, że tysiące mieszkańców zostało pozbawionych pracy, o czym świadczy wysoki odsetek osób bezrobotnych w stosunku do stopy bezrobocia w skali województwa czy kraju. Liczba osób bezrobotnych na terenie miasta i gminy Nakło nad Notecią w latach 2007-2012 wynosiła odpowiednio:

- 2007 r – 2.174 w tym 1.415 kobiet (65,1% ogółu), z tego 569 kobiet (40,2%) pochodzi z obszarów wiejskich
- 2008 r – 1.780 w tym 1.126 kobiet (63,3% ogółu), z tego 476 kobiet (42,3%) pochodzi z obszarów wiejskich
- 2009 r – 2.363 w tym 1.326 kobiet (56,1% ogółu), z tego 527 kobiet (39,7%) pochodzi z obszarów wiejskich
- 2010 r – 2.239 w tym 1.334 kobiet (57,6% ogółu), z tego 541 kobiet (40,6%) pochodzi z obszarów wiejskich
- 2011 r – 2336 w tym 1372 kobiet (58,7% ogółu), z tego 557 kobiet (40,6 %) pochodzi z obszarów wiejskich
- 2012 r. – 2361 w tym 1358 kobiet (57,5% ogółu), z tego 543 kobiet (40%) pochodzi z obszarów wiejskich³⁾.

¹⁾ Dane własne – sprawozdania MPiPS - 03

²⁾ Tamże

³⁾ Dane PUP – sprawozdania

Powyższe liczby wskazują, iż w gorszej sytuacji są kobiety niż mężczyźni. Przyczyną tego jest trudna sytuacja na rynku pracy, macierzyństwo a w konsekwencji pozostawanie przez dłuższy czas bez zatrudnienia. Tradycyjne postrzeganie ról kobiet i mężczyzn powoduje, że ciężar obowiązków domowych spoczywa głównie na kobietach, co w efekcie kształtuje ich negatywną sytuację na rynku pracy w stosunku do mężczyzn o czym świadczą wyższe wskaźniki bezrobocia wśród kobiet. Skutkiem bezrobocia wśród kobiet jest wycofywanie się z życia społecznego zdezaktualizowanie wyuczonego zawodu, przekonanie, że nie można pogodzić takich ról społecznych jak: pracownik i rodzic.

Przedstawiona analiza pozwala stwierdzić, iż wysoki poziom bezrobocia na terenie gminy uniemożliwia realizację celów osobistych i zawodowych, pogłębiając obszary ubóstwa co prowadzi do wykluczenia społecznego całych rodzin. Istotnym problemem na terenie gminy Nakło nad Notecią jest bezrobocie wśród osób korzystających z pomocy społecznej. Zatem przy wyborze środowiska zagrożonego wykluczeniem społecznym do objęcia PAL decydują takie wskaźniki jak:

- **wysoki odsetek osób bezrobotnych wśród osób korzystających z pomocy społecznej,**
- **wysoki wskaźnik osób kwalifikujących się do udziału w Projekcie** (osoby, które nie korzystały jeszcze ze wsparcia projektu systemowego),
- **wysoki wskaźnik kobiet** (projekt systemowy jest skierowany głównie do kobiet, z uwagi na fakt, iż znajdują się one w gorszym położeniu).

Tabela nr 1. Zestawienie liczby osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej w 2012 roku do liczby osób ogółem korzystających z pomocy społecznej.

Miejscowość	liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej (2012)	liczba osób w rodzinie	liczba osób bezrobotnych korzystających z pomocy społ.	stosunek osób bezrobotnych do osób korzystających z pomocy (%) 4/3
1	2	3	4	5
Bielawy	2	7	1	14,29
Chrzastowo	21	85	23	27,06
Elżbiecin	3	9	6	66,67
Gabrielin	1	2	1	50,00
Gorzeń	10	36	7	19,44
Gostusza	0	0	0	0,00
Gumnowice	9	43	13	30,23
Janowo	3	9	4	44,44
Karnowo	10	32	9	28,13
Karnówko	8	25	7	28,00
Kazin	10	29	9	31,03
Każmierowo	1	5	0	0,00
Lubaszcz	16	62	22	35,48
Małocin	2	13	2	15,38
Michalin	7	40	1	2,50
Minikowo	13	45	9	20,00
Niedola	5	16	4	25,00
Nowakówko	0	0	0	0,00
Olszewka	15	50	18	36,00
Paterek	42	123	44	35,77

Piętacz	0	0	0	0,00
Polichno	18	62	26	41,94
Potulice	25	67	21	31,34
Rozwarzyn	8	17	4	23,53
Suchary	4	11	5	45,45
Ślesin	29	75	23	30,67
Trzeciewnica	33	104	38	36,54
Wieszki	10	30	10	33,33
Występ	35	79	24	30,38
Razem	340	1076	331	30,76

Z powyższego zestawienia wynika, że największy odsetek osób bezrobotnych mieszkańców (powyżej 30%) spośród osób korzystających z pomocy społecznej występuje w następujących wioskach: Elźbiecin, Gabrielin, Janowo, Kazin, Lubaszcz, Olszewka, Paterek, Polichno, Potulice, Suchary, Ślesin, Trzeciewnica, Wieszki, Występ.

Z kolei tabela Nr 2 przedstawia odsetek osób bezrobotnych kwalifikujących się do projektu systemowego ze wskazaniem wysokiego odsetka kobiet

Tabela nr 2 . Osoby bezrobotne w stosunku do liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej w wybranych gminach.

Miejscowość	Wysoki odsetek osób bezrobotnych w stosunku do liczby osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba dotychczasowych uczestników projektu w POKL	Osoby bezrobotne i kwalifikujące się do projektu	W tym liczba kobiet	Osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej i kwalifikujące się do projektu (3/4)
1	2	3	4	5	
Elźbiecin	66,67	0	5	1	5
Gabrielin	50,00	1	0	0	0
Gumnowice	30,23	2	5	5	5
Janowo	44,44	2	1	1	1
Kazin	31,03	1	5	5	5
Lubaszcz	35,48	8	3	3	3
Olszewka	36,00	6	2	2	2
Paterek	35,77	9	8	8	8
Polichno	41,94	11	4	3	4
Potulice	31,34	7	10	10	10
Suchary	45,45	0	4	2	4
Ślesin	30,67	7	8	2	8
Trzeciewnica	36,54	24	4	4	4
Wieszki	33,33	4	3	3	3
Występ	30,38	8	8	8	8
Razem					

Powyższe dane liczbowe wskazują, że wieś Potulice jest sołectwem, w którym największy odsetek wśród osób korzystających z pomocy stanowią bezrobotni, którzy kwalifikują się do działań w ramach projektu „Czas na zmiany –aktywna integracja naszym wspólnym celem”.

Przedstawiona analiza dowodzi, iż najważniejszym problemem będącym podstawą do udzielenia pomocy społecznej we wsi Potulice, a jednocześnie stanowiącym element zagrożenia wykluczenia społecznego - jest bezrobocie kobiet. Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki - Program Aktywności Lokalnej realizowany na terenie gminy Nakło nad Notecią będzie kierowany do osób z terenu wsi Potulice zagrożonych wykluczeniem społecznym głównie z powodu bezrobocia.

Potulice to miejscowość położona wzdłuż trasy powiatowej na wschodnim krańcu gminy Nakło nad Notecią i bezpośrednio sąsiaduje z Gorzeniem, Ślesinem oraz Występem. Wieś zamieszkuje 1436 osoby. Użytki rolne stanowią - 218,0812 ha; lasy – 10,93 ha; nieruchomości – 2854,38 ha.

Pierwotna nazwa wsi – Kantowo uległa zmianie w XIX w. na Potulice – od nazwiska rodu Potulickich, których rezydencja należała do największych w Wielkim Księstwie Poznańskim. Dziś z pałacu pierwotny kształt zachowało jedynie wschodnie skrzydło, które zostało poddane renowacji. W 1863 r. została wybudowana kaplica Potulickich, pełniąca dziś rolę kościoła parafialnego. W jej podziemiach mieszczą się rodowe krypty Potulickich. Ostatnia właścicielka Aniela hr. Potulicka zapisała dobra potulickie Katolickiemu Uniwersytetowi Lubelskiemu, który ustanowił w pałacu seminarium zagraniczne dla Księżych Chrystusowców. W 1940 r. Niemcy założyli tu szkołę dla podoficerów SS, po czym latem zlokalizowano tam obóz zbiorczy. Następnie powstał obóz w miejscu, gdzie obecnie znajduje się zakład karny. Przez okres okupacji zwożono tam Polaków, w tym dzieci, po wojnie w obozie lokowano Niemców.

Na terenie wsi działają zakład meblowy oraz zakład karny. Ponadto kilkanaście małych firm prywatnych, będące przejawem aktywności gospodarczej społeczeństwa. Rozwija się budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie Potulic działa KGW. Jako ciekawostkę warto podać, że jest to jedyne koło posiadające w składzie mężczyznę. Ponadto funkcjonuje tu Zespół Szkół im. Dzieci Potulic, Stowarzyszenie „Potulice – historia, teraźniejszość, przyszłość” oraz LZS Dąb Potulice. Działa też Wiejski Dom Kultury i biblioteka. Cyklicznie organizowany jest bieg uliczny o „Zielony liść dębu”.

Od 2006 r. miejscowa szkoła utrzymuje partnerskie kontakty z Oberschule Elsterwerda (Niemcy), realizowane m.in. poprzez wymianę młodzieży czy organizację konkursów niemieckojęzycznych. W Potulicach organizowane są także coroczne spotkania kombatanów związane z Miesiącem Pamięci Narodowej i polsko-niemieckim pojednaniem, którego głównym inicjatorem ze strony niemieckiej był dr Gustav Bekker, a z polskiej strony Stanisław Gapiński (akt podpisano 5 września 1998 r.). Obok cmentarza wiejskiego znajduje się cmentarz polskich ofiar obozu w Potulicach wraz z pomnikiem upamiętniającym ofiary faszyzmu, a także kamień upamiętniający niemieckie ofiary obozu w okresie powojennym.

Pałac Potulickich w części refektarza przeszedł remont. Przepiękna sala jest miejscem spotkań, narad, imprez kulturalnych.

Biorąc pod uwagę powyższe wskaźniki - Program Aktywności Lokalnej realizowany na terenie gminy Nakło nad Notecią będzie kierowany do osób z terenu wsi Potulice zagrożonych wykluczeniem społecznym głównie z powodu bezrobocia.

III. Cele oraz przewidywane rezultaty programu

Cel główny

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej z terenu wsi Potulice poprzez aktywizację społeczno – zawodową w okresie od marca 2013 roku do grudnia 2013 roku.

Cele szczegółowe:

1. Aktywizacja społeczności lokalnej ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym w szczególności z powodu bezrobocia poprzez działania środowiskowe
2. Zaktywizowanie społeczności lokalnej poprzez kształtowanie umiejętności społecznych i pracowniczych w Klubie Integracji Społecznej

Rozwiązując problem wykluczenia społecznego wzmocnimy wewnętrzny potencjał życiowy mieszkańców, włączymy do życia społeczności lokalnej a przez to ułatwimy ich powrót na rynek pracy. Dotychczasowa ocena

skuteczności działań wskazuje na potrzebę zintegrowanych działań mających na celu przywracanie do pełnienia ról społecznych, przywracania na rynek pracy, a w konsekwencji przeciwdziałanie wykluczenia społecznego.

Przewidywane rezultaty

- 8 osób, podpisze kontrakty socjalne, poprzez które zostaną skierowani do KIS
- 8 osób zakończy udział w projekcie poprzez realizację kontraktu socjalnego
- Wzrost motywacji do zmiany z biernej na aktywną u 8 osób
- Podniesienie poziomu kompetencji psychospołecznych u 8 osób
- Wzrost aspiracji zawodowych i umiejętności praktycznych niezbędnych do poruszania się po rynku pracy u 6 osób
- Zwiększenie świadomości w zakresie poprawy swojego wizerunku i autoprezentacji u 8 osób,
- Zwiększenie świadomości praw i obowiązków u 8 osób
- Zaangażowanie społeczności lokalnej do udziału w życiu społecznym

Powyższe rezultaty wpłyną na realizację celów szczegółowych. Udział w zajęciach Klubu Integracji Społecznej i osiągnięte rezultaty przyczynią się do aktywizacji społecznej osób i rodzin realizujących kontrakty socjalne w ramach PAL. Program Aktywności Lokalnej charakteryzuje się trwałością i skutecznością rozwiązań, ma charakter długofalowy, gdyż zaktualizowana wiedza i nabyte umiejętności zwiększą potencjał uczestników oraz ich szanse na wejście lub powrót na rynek pracy.

IV. Adresaci programu

Grupę docelową stanowić będzie 8 osób:

- a) z terenu sołectwa Potulice
- b) w wieku aktywności zawodowej ,
- c) korzystające ze świadczeń pomocy społecznej,
- d) bezrobotne i /lub nieaktywne zawodowe.

Przewiduje się objęcie wsparciem w ramach programu aktywności lokalnej ok. 10 osób. Ostateczna liczba osób zostanie ustalona w miesiącu sierpniu z chwilą podpisania kontraktów socjalnych. Program ten także będzie oddziaływał na środowisko, w którym zamieszkują osoby objęte Programem Aktywności Lokalnej. Wsparciem zostaną objęte także dzieci uczestników z projektu, którym zostanie zapewniona opieka w czasie realizacji zajęć. Grupa docelowa projektu zostanie zakwalifikowana do uczestnictwa w programie w drodze rekrutacji i selekcji przeprowadzonej przez pracowników socjalnych (rozmowy, wywiady środowiskowe, deklaracje).

Poszczególne osoby na etapie rekrutacji złożą deklaracje wstępne udziału w programie, natomiast po ich zakwalifikowaniu i zatwierdzeniu grupy docelowej złożą oświadczenie o zgodzie na uczestniczenie w programie. Podpisane zostaną kontrakty socjalne. Uczestnicy zostaną wybrani na podstawie wnikliwej analizy sytuacji rodzinnej poszczególnych osób.

Z uwagi na fakt iż kobiety znajdują się w gorszym położeniu projekt zostanie skierowany przede wszystkim do tej grupy osób. Liczba uczestników projektu z uwzględnieniem znacznej przewagi kobiet wspiera grupę znajdującą się w gorszym położeniu. Obowiązki rodzinne są balastem w życiu zawodowym kobiet. Zaś rozwój kariery zawodowej koliduje z życiem prywatnym, społecznym i obowiązkami wynikającymi z posiadania rodziny. Wybór takiej grupy docelowej wynika z diagnozy problemu, który wskazuje na konieczność zmotywowania tych właśnie osób wykluczonych społecznie i korzystających ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej do podjęcia działań aktywizujących.

V. Opis planowanych działań i metody realizacji programu

Realizacja Programu Aktywności Lokalnej będzie prowadzona przez ośrodek pomocy społecznej, w którego strukturze organizacyjnej funkcjonuje Klub Integracji Społecznej. Realizacja Programu Aktywności Lokalnej „Potulice – czas na zmiany” stanowić będzie jedno z narzędzi wykorzystywanych w ramach wdrażania projektu systemowego „Czas na zmiany – aktywna integracja naszym wspólnym celem”

Program Aktywności Lokalnej realizowany będzie przy pomocy:

Środowiskowa praca socjalna - jest działaniem realizowanym przez pracownika socjalnego lub inną osobę, mającym na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;

Zasiłki i pomoc w naturze – zgodnie z ustawą o pomocy społecznej (zasiłki okresowe, zasiłki celowe)

Instrumenty aktywnej integracji - zespół instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, opisanych w pkt. 5.2 Zasad przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych Ośrodków Pomocy Społecznej, Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. Przewiduje się zastosowanie instrumentów w zakresie:

Aktywizacji zawodowej:

uczestnictwo w zajęciach Klubu Integracji Społecznej - Świadczeniobiorcy pomocy społecznej korzystający z projektu zostaną skierowani przez pracownika socjalnego do uczestnictwa w zajęciach Klubu Integracji Społecznej.

Warsztaty z doradcą zawodowym (8 h zajęć grupowych, po 2h na uczestnika zajęć indywidualnych),

Aktywizacji społecznej:

W ramach Klubu Integracji Społecznej dla uczestników będą prowadzone następujące działania:

- Poradnictwo psychologiczne (po 2 h na uczestnika zajęć indywidualnych),
- Trening kompetencji społecznych (24 h),
- Warsztaty ze specjalistą ds. poprawy wizerunku (8 h),
- Poradnictwo prawne (6h i indywidualne 36h)
- Spotkania grupy samopomocowej (30h)
- Warsztaty gospodarowania budżetem (10h)

Prace społecznie użyteczne - Będą to prace wykonywane przez bezrobotnych bez prawa do zasiłku na skutek skierowania przez starostę, organizowane przez gminę w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej, zgodnie z przepisami o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

Działania o charakterze środowiskowym, które w programie aktywności lokalnej są inicjatywami integracyjnymi i obejmą:

organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców Potulice w imprezach i spotkaniach w szczególności o charakterze integracyjnym (festyn rodzinny, sportowe i mikołajkowe spotkanie integracyjne, wyjazd integracyjny).

VI. Czas trwania programu i harmonogram realizacji poszczególnych działań

Projekt Programu Aktywności Lokalnej „Czas na zmiany w Potulice – aktywna integracja naszym wspólnym celem” przewidziany jest do realizacji w okresie od maja do grudnia 2013 roku. Poszczególne jego etapy oraz miesiące realizacji przedstawia poniższa tabela Nr 3.

POSZCZEGÓLNE DZIAŁANIA W PAL	Miesiąc											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1. AKTYWNA INTEGRACJA												
1.1. Przygotowanie i podjęcie uchwały RM w celu przyjęcia do realizacji na rok 2013 PAL we wsi Potulice.												
1.2. Zorganizowanie przetargu na przeprowadzenie zajęć												

1.2. Rekrutacja																				
1.3. wynajęcie sali																				
1.4. Zatrudnienie lidera																				
1.5. Zatrudnienie specjalistów																				
ŚRODOWISKOWA PRACA SOCJALNA																				
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE																				
ZASIŁKI I POMOC W NATURZE																				
DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM																				
4.1. Festyn rodzinny																				
4.2. Sportowe spotkanie integracyjne																				
4.3. Wyjazd integracyjny																				
4.2. Mikołajkowe spotkanie integracyjne																				
MONITORING DZIAŁAŃ																				

VII. Sposób finansowania realizacji programu (źródła finansowania realizacji programu z podziałem na poszczególne działania)

Realizacja zadań programu może być finansowana:

- ze środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- dotacji ze środków UE,
- innych zewnętrznych źródeł.

Nazwa zadania	Dotacja rozwojowa UE	Środki własne
AKTYWNA INTEGRACJA		
ŚRODOWISKOWA PRACA SOCJALNA		
PRACE SPOŁECZNIE UŻYTECZNE		
ZASIŁKI I POMOC W NATURZE		
DZIAŁANIA O CHARAKTERZE ŚRODOWISKOWYM		

VIII. Podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu.

Jednostką odpowiedzialną za realizację wszystkich części składowych PAL będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Nakle nad Notecią, który będzie także koordynował wszystkie zadania i działania związane z jego realizacją, w tym zlecenie podmiotom zewnętrznym realizacji usług doradcy zawodowego, psychologa prawnika, treningów kompetencji i umiejętności społecznych.

POSZCZEGÓLNE	

DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE
1. Aktywna integracja	
1.1. Podjęcie uchwały RM w celu przyjęcia do realizacji na rok 2013 PAL we wsi Potulice.	Koordynator projektu –przygotowanie uchwały, Rada Miejska – podjęcie Uchwały
1.2. Rekrutacja	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu
1.3. wynajęcie sali	Koordynator projektu
1.4. Zatrudnienie lidera	Koordynator projektu
1.5. Zatrudnienie specjalistów	Koordynator projektu
Środowiskowa praca socjalna	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu
Prace społecznie użyteczne	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu Lider KIS
Zasilki i pomoc w naturze	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu – przygotowanie planu pomocy, Koordynator projektu – zatwierdzenie planu pomocy, podpisanie decyzji administracyjnej
Działania o charakterze środowiskowym	
5.1 Festyn rodzinny	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu, lider KIS
5.2 Sportowe spotkanie integracyjne	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu Koordynator projektu
5.3 Wyjazd integracyjny	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu, Koordynator projektu
5.4 Mikołajkowe spotkanie integracyjne	Pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu, Koordynator projektu
Monitoring działań	Koordynator projektu, pracownicy socjalni realizujący dodatkowe zadania w ramach projektu

IX. Monitoring i ewaluacja

Rezultaty będą monitorowane na bieżąco pod względem jakościowym i ilościowym, aby zapobiec występowaniu nieprawidłowości. Monitoring rezultatów będzie prowadzony przy wykorzystaniu następujących metod:

- rozmowy z beneficjentami ostatecznymi,
- kontrola list obecności na zajęciach z aktywnej integracji,
- nadzorowanie realizacji umów w PAL przez pracowników socjalnych,
- cykliczne kontrole w miejscach realizacji projektu.

Monitorowanie projektów realizowanych w ramach Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie w trakcie trwania projektu na potrzeby zarządzania projektem oraz podejmowania decyzji – na bazie stworzonej w harmonogramie listy wskaźników monitorowania. Celem bieżącego monitoringu będzie:

- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównywanie go z założonym planem
- wskazanie na ewentualną potrzebę podjęcia działań korygujących
- pomiar osiąganego postępu w projekcie i porównanie go z założonym planem

W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek rozbieżności między założeniami a rezultatami na bieżąco będą dokonywane zmiany w przyjętych założeniach lub metodach pracy.

Poza tym monitoring i ewaluacja pozwolą:

- zorientować się, czy działania są poprawnie realizowane,
- przewidzieć pojawiające się problemy,
- dostrzec jakie zmiany zachodzą w środowisku uczestników,
- usprawnić zarządzanie projektem, optymalnie wykorzystywać zasoby.

Zarówno ocena jak i ewaluacja poszczególnych projektów w ramach Programu Aktywności Lokalnej /w odpowiedzi na pytanie czy projekt osiągnął zakładane cele/ następuje każdorazowo po zakończeniu realizacji projektu w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów /najpóźniej na koniec roku kalendarzowego/. Dokonuje jej instytucja realizująca projekt.

Coroczne sprawozdanie z działań w ramach niniejszego Programu będzie przekazywane Burmistrzowi wraz ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka .

X. Uzasadnienie realizacji PAL

Opracowany Program Aktywności Lokalnej ukierunkowany jest na poprawę sytuacji związanej z funkcjonowaniem społeczności lokalnej wymienionych grup społecznych. Osoby te oraz ich rodziny borykają się z różnymi problemami, które najczęściej ściśle powiązane są z brakiem zatrudnienia a co za tym idzie, następuje proces marginalizacji oraz ubóstwa. Długotrwałe bezrobocie rodzi niską aktywność zawodowa i społeczną, prowadzi do uzależnień oraz do naśladowania nieprawidłowych wzorców w rodzinie.

Ubóstwo przyczynia się do obniżenia poziomu życia, ograniczenia potrzeb. Pracując z osobą lub rodziną nie można ich oddzielić od środowiska, w którym żyją. Szczególną grupę problemową w naszej gminie stanowią rodziny ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia. Najczęściej pojawiającym się problemem jest niedostateczne wyposażenie mieszkań, brak sprzętu gospodarstwa domowego, trudności dzieci w nauce oraz wychowaniu, nie radzenia sobie ze stresem. Nie wiele osób z tej grupy, za cel postawiło sobie znalezienie pracy czy podwyższenie kwalifikacji. Z analizy wynika że badaną grupę charakteryzują następujące problemy:

- bierna, roszczeniowa postawa,
- niezaradność życiowa (niegospodarność),
- niska mobilność,
- brak umiejętności poruszania się na rynku pracy,
- małe doświadczenie zawodowe,
- nieprawidłowe wzorce życiowe (brak wzorców, dziedziczenie zachowań, biedy).

Osoby i rodziny uwikłane w omówione powyżej problemy w pierwszej kolejności wymagają indywidualnej pomocy i wsparcia ze strony powołanych w tym celu instytucji i organizacji. Osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym brakuje nie tylko praktycznych umiejętności zawodowych, ale również umiejętności społecznych. Dlatego główną osią projektu stały się warsztaty psychologiczne (z psychologiem), prowadzące do przywrócenia podopiecznym wiary we własne siły, podniesienia zdolności do komunikowania tzn. siły przebicia. Te blokady skutecznie uniemożliwiają nie tyle podjęcie pracy, co nawet jakiegokolwiek próby aktywizacji zawodowej.

Próba wyjścia naprzeciw tym ważnym problemom jest Program Aktywności Lokalnej. Na podstawie przeprowadzonych rozmów wynika, że osoby są chętne do udziału w projekcie, zainteresowane zmianą własnej trudnej sytuacji. Duża część osób wymaga wsparcia i pomocy psychologiczno - terapeutycznej, kontaktów interpersonalnych, integracji ze społeczeństwem, a także pokierowania w drodze aktywizacji zawodowej, która spowoduje poczucie niezależności.

Z roku na rok pogłębiają się dysproporcje pomiędzy poszczególnymi grupami społecznymi. Obserwuje się także powolne odchodzenie od tradycji oraz spływanie ważnych dotychczas wartości. Więzy społeczne ulegają dalszemu rozluźnieniu, coraz częściej mamy do czynienia z przypadkiem znieczulicy społecznej. Ostatnio obserwuje się także zjawisko bierności społeczeństwa, w którym poszczególne osoby wykazują postawę roszczeniową, żądając tylko wsparcia finansowego i gotowych, dobrze płatnych atrakcyjnych ofert pracy. Takie osoby długotrwałe korzystają z pomocy społecznej i pozostają bez pracy, czasem bez żadnego stażu.

Nie można biernie czekać na to, że źle funkcjonujące grupy lub społeczności nagle same się uaktywnią i zajmą się rozwiązywaniem istniejących problemów. Dlatego właśnie konieczne jest podejmowanie zintegrowanych działań, których celem jest uaktywnienie nie tylko pojedynczych osób ale społeczności lokalnej. Pomocniczy w tym zakresie jest Program Aktywności Lokalnej, który zakłada wspólne działania lokalnych podmiotów na rzecz uaktywnienia i pobudzenia potencjału grup oraz społeczności lokalnej.

Uzasadnienie

Konieczność posiadania stosownej uchwały Rady Miasta i Gminy Nakło nad Notecią w sprawie przyjęcia Programu Aktywności Lokalnej na 2013 rok wynika z procedury realizacji projektów systemowych zgodnej z dokumentem „Zasady przygotowania, realizacji i rozliczania projektów systemowych OPS, PCPR oraz ROPS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013”.

Program Aktywności Lokalnej realizowany jest na podstawie art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej zgodnie z którym, Rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 28 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. Nr 227, poz. 1658 z późn. zm.) w ramach programu operacyjnego mogą być prowadzone projekty systemowe polegające na dofinansowaniu zadań określonych w odrębnych przepisach.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki w Priorytecie VII dotyczy promocji integracji społecznej. Celem tego priorytetu jest zapewnienie dostępu do zatrudnienia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym, wykluczonym oraz dyskryminowanym na rynku pracy, a także podwyższenie ich statusu zawodowego i społecznego, poprzez przygotowanie ich do wejścia lub powrotu na rynek pracy.

Beneficjentem projektów systemowych w tym priorytecie jest ośrodek pomocy społecznej, który może realizować projekt poprzez zastosowanie narzędzi: kontraktu socjalnego i programu aktywności lokalnej. Program aktywności lokalnej stanowi część projektu systemowego pn. „Czas na zmiany – aktywna integracja naszym wspólnym celem”.

Realizacja programu aktywności lokalnej będzie sfinansowana ze środków na realizację projektu systemowego w ramach ustalonej alokacji przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia (Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu) dla Miasta i Gminy Nakło nad Notecią na 2013 rok.